

תכשיט אלא משא — רבי נחמיה היא, הסובר שהחותם הוא עיקר שבטבעת. ואשה אין דרכה להשתמש בחותם.

הא — המשנה במסכת כלים האומרת שהיא תכשיט — רבנן היא, שסוברים שהעיקר היא הטבעת עצמה.

דתניא בכרייתא מסכת כלים: אם הטבעת היא של מתכת, וחותמה של אלמוג, שאינו מקבל טומאה — הרי היא טמאה, משום שהטבעת היא עיקר, ויש לטבעת דין של פשוטי כלי מתכות שמקבלים טומאה [למרות שאין להם בית קיבול].

אבל, אם הטבעת היא של אלמוג, וחותמה של מתכת — הרי היא טהורה משום שאלמוג [שהוא עץ] אינו מקבל טומאה, כדין פשוטי כלי עץ, שכלי עץ אינם מקבלים טומאה אלא אם יש להם בית קיבול, וכיון שהטבעת עצמה עשויה מעץ היא טהורה.

ורבי נחמיה מטמא⁽⁷⁴⁾.

— חייבת חטאת⁽⁷³⁾. אלמא טבעת שיש עליה חותם לאו תכשיט הוא אלא משא.

ורמינהו: תנן במסכת כלים: תכשיטי נשים — טמאים.

ואלו הן תכשיטי נשים הטמאים: קטלאות, חוטי זהב סביב צוארה, נזמים שעל האזניים, וטבעות.

וטבעת שאמרנו שהיא תכשיט היא בין בטבעת שיש עליה חותם, בין שאין עליה חותם.

וכן נזמי האף.

והמשניות סותרות זו את זו, שבמשנתנו מדויק שטבעת שיש עליה חותם אינה תכשיט, ואילו במשנה במסכת כלים מפורש שהיא תכשיט.

ואמר רבי זירא: לא קשיא סתירת המשניות.

הא, המשנה במסכת שבת הסוברת שאינה

אלמוג היא טהורה, והיינו שהוא סובר שהולכים אחר חותמה בין לחומרא ובין לקולא. והרמב"ן הוכיח כך — שהרי הגמרא אומרת שהמשנה שדייקנו בה שאשה היוצאת בטבעת שיש עליה חותם חייבת חטאת היא כרבי נחמיה, ואם נאמר שהוא סובר שהולכים גם אחר הטבעת עצמה — היא היתה צריכה להיות פטורה מחטאת משום שיש בכלי הזה גם תכשיט.

אך המהרש"א דחה ראייה זו [שהוקשה לו מדוע לא הוכיחו כך התוספות] שבאמת לפי רבנן שהולכים רק אחר הטבעת עצמה — דיני הטומאה וכן איסור הוצאה בשבת נקבעים רק לפי הטבעת לבד והחותם בטל לטבעת, אבל לפי

73. באמת זו משנה מפורשת להלן סב, א, וכתבו התוספות שעיקר קושיית הגמרא מהמשנה להלן ולא מהדיוק ממשנתנו, והראשונים כתבו שכך דרך הגמרא בהרבה מקומות לדייק במקומו אף שהדיוק מפורש יותר במקום אחר. ובעל המאור כתב שמהמשנה להלן אין להקשות משום שאפשר לפרש שמדובר בטבעת שהחותם שלה מעץ אבל טבעת וחותם שכולה מתכת היא תכשיט, ולכן דייקנו ממשנתנו שכל טבעת שיש עליה חותם היוצא בה חייב חטאת. וראה מהרש"א ופני יהושע.

74. התוספות כתבו שרבי נחמיה חולק גם על הרישא, וסובר שטבעת ממתכת וחותמה של